

ปลูกผัก ปลูกใจ ใส่ใจชุมชน

โครงการปลูกเอง กินเอง ไร้สารตกค้าง

"จะดีกว่าไหมถ้าเรารู้ที่มาที่ไปของพืชผักที่ตัวเองกิน" นักเรียนโรงเรียนเซแลนนิมิตวิทยา อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา จึงรวมตัวกันพลิกฟื้นผืนดินที่ว่างเปล่าในโรงเรียนจัดทำโครงการปลูกเอง กินเอง ไร้สารตกค้าง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้นักเรียนในโรงเรียน และคนในชุมชนหันมาสนใจปลูกผักอินทรีย์บริโภคในครัวเรือนมากขึ้น เพื่อลดรายจ่ายในครอบครัว และเพื่อสุขภาพที่ดีของคนในชุมชน

คุณค่าที่เกิดขึ้น
 การทำโครงการที่ต้องอาศัยพลังแรงใจของทีมงาน ทำให้บางคนต้องลดความเป็นตัวของตัวเองลง ให้สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนได้ ขณะที่บางคนต้องก้าวออกมาจากคอมฟอร์ทโซนของตนเอง กล้าทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน ทำให้เปลี่ยนเป็นคนกล้าพูด กล้าคิด กล้าแสดงออก และกล้านำเสนอ จากคนใจร้อนก็เปลี่ยนเป็นคนใจเย็น เพราะได้คิดก่อนทำ ก่อนพูด และเข้าใจผู้อื่น เช่น ถ้าเห็นเพื่อนหงุดหงิด ก็รู้จักนิ่ง รอให้เพื่อนอารมณ์เย็นค่อยเข้าไปพูดคุย และที่สำคัญคือพยายามค้นหาความรู้และทดลองทำจนสามารถสร้างแปลงผักปลอดสารพิษต้นแบบให้นักเรียนและคนในชุมชนได้ร่วมกันเรียนรู้

กระบวนการเรียนรู้

ค้นหาพันธุ์ผักที่ต้องการปลูก จัดเตรียมอุปกรณ์ และจัดหาพื้นที่ เรียนรู้เรื่องการกำจัดแมลงศัตรูพืช และการบำรุงดินและพืชแบบไม่พึ่งพาสารเคมีจากผู้รู้

ลงมือทำแปลงผัก

รับสมัครรุ่นน้อง เพื่อสานต่อโครงการ

ทำอาหารในโรงเรียน และขายให้แก่คนในชุมชน

แกนนำถ่ายทอดความรู้การปลูกผักผ่านการลงมือทำ

“

การทำโครงการตลอดระยะเวลาหลายเดือน กลุ่มเยาวชนไม่ได้มอง เป็นภาระที่หนักหนา และไม่มีผลกระทบกับการเรียน เพราะปกติ แต่ละคนจะมีช่วงเวลาที่อยู่บ้านเฉยๆ หรือเล่นโซเชียลมีเดีย แค่ใช้เวลาว่างเหล่านั้นมาเพิ่มพูนทักษะการทำงานของตัวเอง ทั้งเรียนรู้การทำงานโครงการ การประสานงานกับผู้คน การทำเกษตรปลอดสาร...การปลูกผักต้องใช้ความรักและความเอาใจใส่สูง จนกลายเป็นการขัดเกลาให้พวกเขาตั้งใจทำงาน จนประสบผลสำเร็จได้ในที่สุด

”

สุขภาพดีสร้างได้

ชุมชนชะแล้ อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพประมง รับจ้างทั่วไป และทำการเกษตรที่นิยมใช้สารเคมีในการเพาะปลูก เมื่อครูทวีศักดิ์ นวลประดิษฐ์ โรงเรียนชะแล้มีมติวิทยา ชวนทำโครงการ ทีมงานซึ่งประกอบด้วย เอ็กซ์-ยศพล เวชสิทธิ์ เตียร-อััจฉรา หมัดจะบุญ ภู-ภูมินทร์

พรหมจินดา รุท-ยุทธภูมิ สุวรรณมณี และไอซ์-กันภิรมย์ หนะนนท์ เกิดความคิดว่า “จะดีกว่าไหม ถ้าพวกเขาที่ไปที่ไปของพืชผักที่ตัวเองกิน” จึงรวมตัวกันพลิกฟื้นผืนดินที่ว่างเปล่าในโรงเรียนจัดทำโครงการปลูกเอง กินเอง ไร้สารตกค้าง โดยมีเป้าหมายคือ ให้นักเรียนในโรงเรียนและคนในชุมชนหันมาสนใจและปลูกผักอินทรีย์บริโภคในครัวเรือนมากขึ้น เพื่อลดรายจ่ายในครอบครัว และเพื่อสุขภาพที่ดีของคนในชุมชน

เอ็กซ์ บอกว่า เหตุผลที่พวกเขาอยากลองปลูกผักสวนครัวไว้กินเอง ก็เพื่อให้มั่นใจว่าจะได้กินอาหารที่ปลอดภัย และเพื่อจุดประกายให้ชาวบ้านหันมาปลูกผักกินเอง ส่วนเกษตรกรก็เปลี่ยนวิถีมาปลูกผักโดยไม่ใช้สารเคมี ซึ่งท้ายสุดจะส่งผลให้คนในชุมชนชะแล้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงขึ้น

“พวกเราพร้อมตัวกันทำโครงการนี้เพราะแต่ละคนมีพื้นฐานการปลูกผักในวิชาเรียนสมัยชั้นประถมศึกษามาแล้ว จึงไม่น่าจะยากเกินกำลังของทีมงาน เป็นกิจกรรมที่น่าสนุก ทั้งยังใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์อีกด้วย”

เมื่อโจทย์และเป้าหมายการทำงานชัด ทีมงานจึงร่วมกันระดมความคิดค้นหาพันธุ์ผักที่ต้องการปลูก จัดเตรียมอุปกรณ์ และจัดหาพื้นที่ที่เหมาะสม จนพบที่ว่างหลังโรงเรียนซึ่งเคยเป็นแปลงปลูกผักมาก่อน แต่ปัจจุบันรกร้าง ทีมงานจึงขออนุญาตโรงเรียนใช้พื้นที่ดังกล่าว

หลังเตรียมทุกอย่างพร้อมสรรพ ทีมงานระดมความคิดเรื่องการปลูกผักปลอดสารอีกครั้ง พบว่าพวกเขายังขาดความรู้เรื่องการกำจัดแมลงศัตรูพืชและการบำรุงดินและพืชแบบไม่พึ่งพาสารเคมี ครูทวีศักดิ์ จึงแนะนำให้ไปขอความรู้จาก ลุงจากร-ณพงศ์ แสงระวี ที่ทำเกษตรพอเพียงในตำบลชะแล้ เรื่องน้ำหมักชีวภาพ ส่วนการทำปุ๋ยแห้งไปเรียนรู้กับลุงจิมมี-อนุรักษ์ สังข์กุล หัวหน้าสถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ 38 ตำบลชะแล้

ช่วงเย็นหลังเลิกเรียนเป็นเวลาที่ทีมงานทั้ง 5 คนใช้เตรียมแปลงผัก ทั้งดายหญ้า ยกร่องแปลง เตียร บอกว่า กว่าจะได้ครบ 10 แปลง ทั้งเหนื่อยและร้อนมาก แต่ก็สนุก หากเพื่อนคนไหนทำเสร็จก่อน ก็ไปช่วยคนที่ยังทำไม่เสร็จ เพื่องานจะได้เรียบร้อยแล้วกลับบ้านพร้อมกัน

ไอซ์ เล่าขั้นตอนการปลูกผักว่า ทำแปลงเสร็จแล้วก็มาช่วยกันเตรียมดินปลูก โดยนำขี้วัว แกลบ และดินผสมเข้าด้วยกัน จากนั้นจึงช่วยกันขุดหลุมเล็ก ๆ ในแปลงแล้วหยอดเมล็ดลงไปหลุมละ 1 เมล็ด แล้วรดน้ำตาม ทำแบบนี้เหมือนกันทุกแปลง

“เมื่อพ่อแม่ผู้ปกครองเห็นลูกหลานลงมือปลูกผัก ย่อมเข้ามาให้ความช่วยเหลือ ผลที่ได้รับนอกจากคนในชุมชนได้บริโภคผักปลอดสารแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวที่ได้ลงมือทำกิจกรรมร่วมกันก็ดีขึ้นตามไปด้วย แต่ที่ดียิ่งกว่าคือ กิจกรรมปลูกผักปลอดสารในครอบครัวสามารถสร้างความสนใจใคร่รู้ให้คนที่อยู่บ้านใกล้เรือนเคียงอยากทำกิจกรรมแบบนี้ ถือเป็นการขยายเครือข่ายได้อีกทางหนึ่ง”

“ผัก 10 แปลงแบ่งเป็นคะน้า ผักบุ้งจีน ผักกาด และถั่วฝักยาว อย่างละ 2 แปลง ส่วนผักหวานกับข้าวโพด ปลูกอย่างละ 1 แปลง แบ่งกันดูแลรับผิดชอบคนละ 2 แปลงทั้งพรวนดิน ถอนหญ้า ส่วนการรดน้ำจะแบ่งเวรกันทำเป็นช่วงเวลา”

เดียร์เล่าว่า เธอกับไอซ์มีหน้าที่รดน้ำตอนเช้า ส่วนตอนเย็นให้เพื่อนผู้ชายอีก 3 คนตกลงกันเอง ถ้าตรงกับช่วงวันหยุดของโรงเรียน ก็ยกให้เป็นหน้าที่ของเพื่อนที่บ้านอยู่ใกล้โรงเรียน หลังลงแปลงผักแล้วเสร็จ ทีมงานนำความรู้เรื่องการทำปุ๋ยแห้งและน้ำหมักที่เรียนรู้มาทดลองทำ

20 วันผ่านไป พืชผักที่ทีมงานลงแรงปลูกและใส่ใจดูแลรดน้ำพรวนดิน ให้ผลผลิตงอกงามสมใจ ผักส่วนหนึ่งนำมาใช้ประกอบอาหารให้นักเรียนในโรงเรียนได้บริโภค อีกส่วนหนึ่งแบ่งขายแก่ครูและคนในชุมชน โดยรายได้จะนำมาใช้เป็นเงินทุนสำหรับซื้อเมล็ดพันธุ์เพิ่มเติม

รุท บอกเล่าความรู้สึกหลังจากที่ได้กินผักที่เขาลงแรงปลูกว่ามีรสชาติหวาน กรอบ อร่อยกว่าผักที่ซื้อจากตลาด รู้สึกภูมิใจที่ได้สำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับเสียงตอบรับจากลูกค้าที่บอกว่า ผักของพวกเขาสดอร่อย และต้องการสั่งซื้อผักเพิ่มเติม

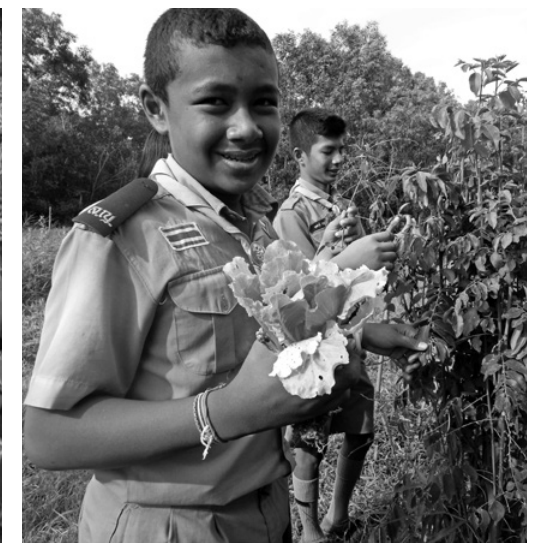
ขยายเครือข่ายเกษตรกรรุ่นจิ๋ว

เมื่อทดลองปลูกผักปลอดสารเห็นผล ทีมงานจึงคิดขยายผลสู่ชุมชน กระตุ้นให้คนในชุมชนหันมาปลูกผักกินเอง โดยชักชวนรุ่นน้องชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 40 คน เข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดความรู้เรื่องการปลูกผัก การทำน้ำหมักชีวภาพ และปุ๋ยแห้ง ให้น้องๆ ได้เรียนรู้ก่อนลงมือปฏิบัติจริง

“เราให้น้องๆ แบ่งหน้าที่กันดูแลแปลงผัก มีทีมงานคอยดูแลในภาพรวม อันไหนน้องทำไม่ได้ พี่ๆ ก็เข้ามาช่วยดูแลให้คำแนะนำ ซึ่งส่วนใหญ่ น้องจะตั้งใจฟัง เพราะต้องนำความรู้เรื่องการปลูกผักกลับไปทำต่อที่บ้านด้วย มีน้องผู้ชายบางคนที่ยังอายๆ แต่พอดูเขา เขาก็ฟัง” เดียร์ อธิบายวิธีการถ่ายทอดความรู้ให้น้อง

ทีมงานบอกว่า การถ่ายทอดความรู้เรื่องการปลูกผักแก่น้องๆ นับเป็นขั้นตอนสำคัญของแผนการขยายเครือข่ายปลูกผักปลอดสารสู่ชุมชน เพราะเมื่อพ่อแม่ผู้ปกครองเห็นลูกหลานลงมือปลูกผักก็ยอมเข้ามาให้ความช่วยเหลือ ผลที่ได้รับนอกจากคนในชุมชนได้บริโภคผักปลอดสารแล้ว ความสัมพันธ์ระหว่างคนในครอบครัวที่ได้ลงมือทำกิจกรรมร่วมกันก็ดีขึ้นตามไปด้วย แต่ที่ดียิ่งกว่าคือ กิจกรรมปลูกผักปลอดสารในครอบครัวสามารถสร้างความสนใจใคร่รู้ให้คนที่อยู่บ้านใกล้เคียงอยากทำกิจกรรมแบบนี้ ถือเป็น การขยายเครือข่ายได้อีกทางหนึ่ง

“พวกเราแจกเมล็ดพันธุ์ผักและน้ำหมักชีวภาพให้น้องนำกลับไปปลูกที่บ้าน โดยมีการติดตามผลผ่านแฟนเพจบุ๊กชื่อ “ปลูกเองกินเองไร้สารตกค้าง” ให้น้องถ่ายรูปผักที่ปลูกทุกสัปดาห์เพื่อดูการเจริญเติบโต หากมีปัญหาพี่จะได้ให้คำแนะนำเพื่อแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง และเพื่อเสริมกำลังใจให้น้องๆ ตั้งใจดูแลพืชผักของตนเอง และเป็นการกระตุ้นเตือนน้องๆ ที่ยังไม่ลงมือปลูกผักทางอ้อม ซึ่งน้องๆ ก็ชอบวิธีการนี้ เพราะทันสมัยและเหมาะกับช่วงวัยที่นิยมใช้สื่อออนไลน์ จึงแข่งกันส่งการบ้านบางคนถึงขนาดส่งภาพผักที่กลายร่างเป็นผักผักรวมมิตรมาให้พี่ๆ ร่วมชื่นชม ฟากพี่ๆ ก็ไม่น้อยหน้าคอยลงภาพการเติบโตของผักให้น้องดูเช่นกัน เพื่อให้น้องเห็นตัวอย่างที่ดี” เดียร์ เล่าแนวทางติดตามการปลูกผักของน้องๆ

“ปกติแค่เพื่อนพูดไม่เข้าหูนิดหน่อยก็หงุดหงิดแล้ว เดี่ยวนี้แม้จะยังหงุดหงิดอยู่บ้าง แต่แก้โดยการแยกตัวไปอยู่คนเดียวสักพัก ให้อารมณ์เย็นก่อน แล้วค่อยกลับมาคุยกับเพื่อนใหม่ ถ้าคุยกันก็เหมือนเมื่อก่อนต้องทะเลาะกับเพื่อนแน่ๆ พอเราควบคุมอารมณ์ได้ก็กลายเป็นว่าเราได้คุยกับเพื่อนเยอะขึ้น เพราะไม่โมโหใส่กัน”

ปลูกผักปลอดภัย หัวใจเปลี่ยนแปลง

ระหว่างดูแลและเฝ้ารอผักเติบโต ผักคะน้าเกือบทั้งหมดในแปลงยืนต้นตาย กลายเป็นบทเรียนสำคัญให้ทีมงานได้เรียนรู้ว่า หากไม่ศึกษาข้อมูลให้รอบด้าน การทำงานอาจเกิดข้อผิดพลาดได้ เพราะคะน้าเป็นผักที่โตไวและต้องการความชุ่มชื้นสูง จึงต้องรดน้ำให้เพียงพอและสม่ำเสมอ ไมเช่นนั้นจะยืนต้นตายดังเช่นผักคะน้าของพวกเขา

แม้การปลูกผักจะล้มลุกคลุกคลานไปบ้าง ทว่าการเติบโตของทีมงานกลับผลิดอกออกผลอย่างงดงาม เพราะการทำโครงการที่ต้องอาศัยพลังแรงใจของทีมงาน ทำให้บางคนต้องลดความเป็นตัวของตัวเองลงให้สามารถร่วมงานกับเพื่อนได้ ขณะที่บางคนต้องก้าวออกมาจากคอมฟอร์ทโซนของตนเอง กล้าทำในสิ่งที่ไม่เคยทำ

ทีมงาน บอกว่า ปัญหาที่ใหญ่ที่สุดของพวกเขาคือ เวลาว่างที่ไม่ตรงกัน มาประชุมสาย แต่ทุกคนก็ไม่ได้เก็บมาเป็นอารมณ์ ขอเพียงเพื่อนอธิบายเหตุผลให้ฟังว่าทำไมมาไม่ได้ มาไม่ตรงเวลา เพื่อนคนอื่นก็พร้อมรับฟัง แต่ที่เป็นปัญหามากคือสาว ๆ ในกลุ่มจะเกี่ยงงานให้เพื่อนผู้ชายหอบหิ้วของหนัก ๆ จนมีเสียงบ่นจากหนุ่ม ๆ ว่า ถูกโยนภาระมาให้ ทว่าสุดท้ายก็ยอมถือของให้ผู้หญิง เพราะมองว่าเป็นสิ่งที่ยอมกันได้ และไม่ได้เหลือบ่ากว่าแรง สุดท้ายสิ่งที่ดูเหมือนเป็นปัญหาของกลุ่มก็แปรเปลี่ยนเป็นความเข้าใจในภาระรับผิดชอบของแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน และความแตกต่างเรื่องเพศที่ต้องการความช่วยเหลือ

ส่วนความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวทีมงานก็มีไม่น้อยเช่นกัน เอ็กซ์ บอกว่า เขาได้ความรู้เรื่องการปลูกผักเพิ่มขึ้น อาทิ การทำน้ำหมักชีวภาพเพื่อบำรุงผักให้งอกงาม รู้จักประเภทของดินที่เหมาะสมกับพืชแต่ละชนิด เช่น คะน้า ผักบุ้ง ผักหวาน ต้องปลูกกับดินร่วน นอกจากนี้ยังทำให้เขารู้ตัวว่าตนมากขึ้น

“ปกติแค่เพื่อนพูดไม่เข้าหูนิดหน่อยก็หงุดหงิดแล้ว เดี่ยวนี้แม้จะยังหงุดหงิดอยู่บ้าง แต่แก้โดยการแยกตัวไปอยู่คนเดียวสักพัก ให้อารมณ์เย็นก่อนแล้วค่อยกลับมาคุยกับเพื่อนใหม่ ถ้าคุยกันก็เหมือนเมื่อก่อนต้องทะเลาะกับเพื่อนแน่ๆ พอเราควบคุมอารมณ์ได้ก็กลายเป็นว่าเราได้คุยกับเพื่อนเยอะขึ้น เพราะไม่โมโหใส่กัน”

ส่วนเดียร์บอกว่า เมื่อก่อนเธอไม่ค่อยกล้าแสดงออก โครงการนี้ทำให้เธอก้าวมากขึ้น ตอนนำเสนอโครงการครั้งแรกดูซัด ๆ เชน ๆ พี่ ๆ สงขลาพอร์มจึงช่วยให้อำนาจนำเสนอเรื่องการเตรียมตัว เตรียมข้อมูล โดยให้จับใจความสำคัญในสิ่งที่นำเสนอ พอลองทำดูก็ค่อย ๆ ดีขึ้น จนเริ่มชอบการนำเสนอ เพราะได้ฝึกใช้ความคิดในการจดจำข้อมูลแต่ละส่วน แล้วประมวลออกมาว่าควรพูดอย่างไรให้ผู้ฟังเข้าใจง่าย

“การนำเสนอทำให้เราล้าคิดมากกว่าเดิม จากเคยนั่งเฉย ๆ เงียบ ๆ เวลาไปทำกิจกรรมกับเพื่อนกลุ่มอื่น ก็มั่นใจที่จะพูดได้ตอบ จนชอบการนำเสนอมาก โดยเฉพาะการที่ได้ฝึกนำเสนอในเวลา 1 นาที ที่สนุกและตื่นเต้นด้วยช่วงเวลาจำกัด จึงต้องฝึกการพูดอธิบายที่กระชับเพื่อให้คนฟังเห็นภาพชัดเจนที่สุด และเปลี่ยนจากคนใจร้อนเป็นคนใจเย็น เพราะได้คิดก่อนทำ ก่อนพูด และเข้าใจผู้อื่น เช่น ถ้าเห็นเพื่อนหงุดหงิด ก็รู้จักนิ่ง รอให้เพื่อนอารมณ์เย็นค่อยเข้าไปพูดคุย”

รุท บอกว่า สิ่งที่เขาถนัดคือกรรมวิธีทำน้ำหมักชีวภาพและปุ๋ยแห้ง และมั่นใจที่จะถ่ายทอดความรู้แก่คนอื่น แต่ยังไม่กล้าแสดงออกเรื่องการนำเสนอ แม้จะเคยลองนำเสนอไปแล้วครั้งหนึ่ง ก็ยังไม่คล่องแคล่วมากนัก ต้องพยายามฝึกฝนต่อไป โดยพยายามเสนอความคิดเห็นเวลาประชุมกันในกลุ่มก่อน

อย่างไรก็ตาม ทีมงานบอกว่า พวกเขาวางแผนต่อยอดโครงการในปีที่ 2 โดยเพิ่มจำนวนกลุ่มเป้าหมาย เป็นห้องในโรงเรียนข้างเคียง และกระตุ้นให้น้องที่เคยเข้าร่วมโครงการแล้วมีการปลูกผักอย่างต่อเนื่อง เพราะมองว่าการต่อยอดอีกหนึ่งปีจะทำให้แนวคิดเรื่องการปลูกผักปลอดสารพิษในชุมชนเข้มแข็งขึ้นจนสามารถดึงผู้ใหญ่ในชุมชนเข้าร่วมได้

สำหรับการทำโครงการตลอดระยะเวลาหลายเดือน กลุ่มเยาวชนไม่ได้มองเป็นภาระที่หนักหนาและไม่ฝฝผลกระทบต่อการเรียน เพราะปกติแต่ละคนจะมีช่วงเวลาที่อยู่บ้านเฉย ๆ หรือเล่นโซเชียลมีเดีย แต่ใช้เวลาว่างเหล่านั้นมาเพิ่มพูนทักษะการทำงานของตัวเอง ทั้งเรียนรู้การทำงานโครงการ การประสานงานกับผู้คน การทำเกษตรปลอดสาร เป็นต้น พวกเขาบอกว่า การปลูกผักต้องใช้ความรักและความเอาใจใส่สูง จนกลายเป็นการขัดเกลาให้พวกเขาตั้งใจทำงานจนประสบผลสำเร็จได้ในที่สุด

ผู้ผลักดันการเรียนรู้

ครูทวีศักดิ์ เล่าถึงเหตุผลที่ชักชวนลูกศิษย์ทั้ง 5 คน เข้ามาทำโครงการพลังพลเมืองเยาวชนสงขลาว่า เห็นเป็นโครงการที่น่าสนใจ เพราะเปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์นอกห้องเรียน ประกอบกับ ครูมีใจที่ยืนใจที่อยากดีเด็ก ๆ มาเรียนรู้เรื่องเกษตรปลอดสารอยู่แล้วจึงเกิดเป็นโครงการปลูกเอง กินเอง ไร้สารตกค้างขึ้น

สำหรับการทำงานร่วมกันระหว่างครูกับนักเรียน ครูทวีศักดิ์เลือกรางบทบาท “ครู” ลง ใช้ความเป็น “โค้ช” ฝึมองอยู่ห่างๆ คอยให้คำแนะนำ เปิดพื้นที่ให้เด็ก ๆ ได้ลงมือทำอย่างเต็มที่ มีบางครั้งที่มี ปัญหาไม่พอใจกัน หรือหยุดทำงานเพราะหมดกำลังใจ ครูก็ต้องเข้าไปช่วยคลี่คลายใจเพื่อให้งาน เดินหน้าต่อไปได้ นอกจากประสานความเข้าใจของเหล่านักเรียนแล้ว ครูยังเชื่อมสัมพันธ์กับ ผู้ปกครองของนักเรียนด้วย เพราะโครงการนี้ไม่ได้ขึ้นตรงกับทางโรงเรียน จึงต้องใช้ความเชื่อใจ ของผู้ปกครองที่มีต่อครู ยินยอมให้พาลูกไปเข้าร่วมกิจกรรมในตัวเมือง หรือมาทำโครงการหลังเลิกเรียน และวันหยุดเสาร์-อาทิตย์

ครูทวีศักดิ์บอกสาเหตุที่ทุ่มเทสนับสนุนการทำงาน of ลูกศิษย์แบบสุดตัว เพราะมองว่า การทำ กิจกรรมนอกห้องเรียนคือเงื่อนไขสำคัญในการสร้างการเรียนรู้แก่เด็ก อันจะเป็นพื้นฐานชีวิตที่ดี ในวันข้างหน้า

“การเรียนรู้ที่แท้จริงจะเกิดจากการลงมือทำเอง เช่นโครงการนี้ที่นอกจากพี่ ๆ จะได้ฝึกทำงานแล้ว ผมยังสร้างการเรียนรู้ให้น้องโดยนำความรู้ในห้องเรียนมาลงมือทำจริง เช่น เวลาทำปุ๋ยแห้ง ก็บอกให้เขานำเทอร์โมมิเตอร์ไปวัด จะได้เพิ่มทักษะการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ หรือไม่กี่ชั่วโมงเขาเห็นว่าน้ำหมักที่กำลังทำเป็นสารเนื้อเดียวหรือสารผสม ซึ่งต่อไปถ้าเขาเข้าเรียนมหาวิทยาลัยก็จะมีทักษะเยอะกว่าเพื่อนคนอื่น สามารถเป็นผู้นำของเพื่อนได้ เพราะฝึกทักษะชีวิตมาแล้ว”

และแล้วการทำกิจกรรมสร้างเสริมประสบการณ์นอกห้องเรียนได้สร้างผลลัพธ์อันน่าประทับใจตามที่ครูคาดหวัง เช่น ภูเก็ตเที่ยวที่กล้าออกไปนำเสนองาน และโดดเด่นเรื่องภาวะผู้นำ ขณะที่คนอื่น ๆ ก็กล้าเปิดตัวออกมาสอนน้องปลูกผัก แต่สิ่งที่ครูภูมิใจสูงสุดคือ การที่ลูกศิษย์มีความอดทนและรับผิดชอบ จนสามารถทำโครงการจนสำเร็จ

วันนี้พี่ผักที่ทีมงานลงแรงลงใจปลูกองกงามสมใจ แต่ที่องกงามยิ่งกว่าคือ “เมล็ดพันธุ์” ของการคิดดี ทำดี ที่มีอยู่ในหัวใจของทีมงาน อาสาเอาตัวและหัวใจที่มุ่งมั่น พยายามค้นหาความรู้ และทดลองทำ จนสามารถสร้างแปลงผักปลอดสารพิษต้นแบบให้นักเรียนและคนในชุมชนได้ร่วมกันเรียนรู้ แม้ผลของโครงการไม่อาจสั้นสะเทือนเป็นวงกว้าง แต่น่าจะเป็นแรงบันดาลใจให้อีกหลายพื้นที่ลงมือปลูกผักด้วยภูมิปัญญาของชุมชนที่ไม่พึ่งพาสารพิษ เป็นองค์ความรู้ที่นำพาให้สุขภาพของคนชุมชนดียิ่งขึ้น

....

โครงการปลูกเอง กินเอง ไร้สารตกค้าง

ที่ปรึกษาโครงการ ครูทวีศักดิ์ นवलประดิษฐ์ โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา
ทีมทำงาน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชะแล่นิมิตวิทยา
อำเภอสิงหนคร จังหวัดสงขลา
ภูมินทร์ พรหมจินดา ยศพล เวชสิทธิ์
ยุทธภูมิ สุวรรณมณี กันภิรมย์ หนะนนท์
อัจฉรา หมัดจะบุญ